

Тимчак М.В.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ В РЕГУЛЮВАННІ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА РЕГІОНУ

В статті розкрито сучасні підходи до регулювання процесів на регіональному страховому ринку. Охарактеризовано авторське підхід до формування моделі регулювання розвитку страхового підприємництва в регіоні з виділенням шести етапів її реалізації. Виділено механізм реалізації програми розвитку та підтримки страхового підприємництва в Закарпатській області. Зроблено висновок про необхідність використання нефінансових методів з метою забезпечення інституціонального перетворення страхового підприємництва регіону.

Ключові слова: страхове підприємство, регулювання, регіон, Нацкомфінпослуг.

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації та поглиблення кризових умов у фінансовій сфері виникає об'єктивна потреба регулювання економічних відносин у державі. В сучасних кризових умовах страхове підприємництво регіонів України розвивається безсистемно, характеризуючись лише максимальним залученням страховиками премій від страхувальника, а також тенденцією до мінімізації страхових виплат. Саме і цим зумовлена підвищена увага до методів та засобів регулювання розвитку страхового підприємництва в регіонах України, оскільки в умовах глобалізації економічних відносин регіони стали ринкоутворюючими суб'єктами, причому їх роль постійно зростає. Міжнародна та національна фінансова кризи призвели до активізації участі держави та саморегулювальних організацій у забезпеченні стійкого розвитку страхової сфери як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях. Сьогодення вимагає новітніх методів регулювання розвитку страхового підприємництва, що базуватиметься на рівності страховиків перед законом та всебічній підтримці цієї сфери підприємницької діяльності як гаранта економічної безпеки держави, суб'єктів господарювання та населення.

Проблемам розвитку та регулювання страхової сфери присвячені роботи Н. Внукової, В. Базилевича, М. Фурмана, О. Залєтова, О. Гаманкової, С. Осадця, Н. Пойдою-Носик та Р. Бачо. Однак огляд робіт названих вище науковців свідчить про недостатню глибину дослідження ними питань регулювання розвитку страхового підприємництва в регіонах України, зокрема в Закарпатській області.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Невід'ємною складовою підвищення якісного рівня регулювання страхового підприємництва регіону є активне залучення до цього процесу регіональних органів влади. Важливість участі регіональних органів в

управлінні розвитком страхового підприємництва викликано рядом причин:

- по-перше, страхування є важливим елементом соціальної політики регіону;

- по-друге, страхування виконує соціально-економічну функцію, пов'язану із захистом інтересів населення, економічних суб'єктів і держави, забезпечуючи гарантію компенсації шкоди, звільняє бюджети різних рівнів від витрат з відшкодування збитків;

- по-третє, страхування виступає основним джерелом інвестицій в економіку регіону;

- по-четверте, страхова галузь є складовою частиною фінансової системи регіону і її стійке функціонування виступає гарантією стабільності в суспільстві.

Отже, дії регіональних органів влади в рамках ринкових перетворень, пов'язаних зі створенням якісно нових основ страхування й нових фінансових відносин у сфері страхування при одночасному відновленні системи державного регулювання, вийшли на новий рівень. Тобто відбулося посилення їхньої ролі в сфері управління страховим підприємництвом і фінансовими відносинами, що виникають у процесі реалізації страхових послуг. Виникає об'єктивна необхідність формування регіональної моделі розвитку регіонального страхового ринку. Обов'язковою умовою реалізації такої моделі на практиці повинна стати участь регіональних органів влади, які повинні здійснювати регулювання цього процесу на основі принципів, підходів і методів, що здатні забезпечити ефективність функціонування такої моделі

Вважається, що формування моделі регулювання розвитку страхового підприємництва регіону повинно проходити у шість етапів (рис. 1).

На першому етапі визначається державна політика щодо розвитку страхового підприємництва регіону. Далі слід провести аналіз чинників розвитку страхового підприємництва як в Україні, так і в регіоні. Умовно ці чинники можна поділити на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх чинників розвитку можна віднести розвиток нормативної бази, захист прав споживачів, введення міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, забезпечення прозорості на ринку тощо.

© Тимчак Мар'яна Володимирівна, к.е.н, доцент кафедри фінансів та банківської справи ДВНЗ «Ужгородський національний університет», тел. (095)310-03-31

Зовнішні чинники містять елементи розвитку зовнішнього середовища ринку страхових послуг. До них доречно віднести розвиток фінансового ринку регіону та розширення страхового поля регіону. Це дозволить збільшити капіталізацію національного та регіонального страхових ринків.

На третьому етапі досліджується взаємодія основних учасників страхових відносин. Цей аналіз

включає дослідження таких елементів, як: довіра населення, узгодженість дій влади, функції основних учасників на ринку, їх зацікавленість.

На четвертому етапі формування регіональної моделі регулювання розвитку страхового підприємництва проводиться оцінка ефективності регулювання. Така оцінка може бути проведена через визначення індексу регулювання страхового підприємництва регіону.

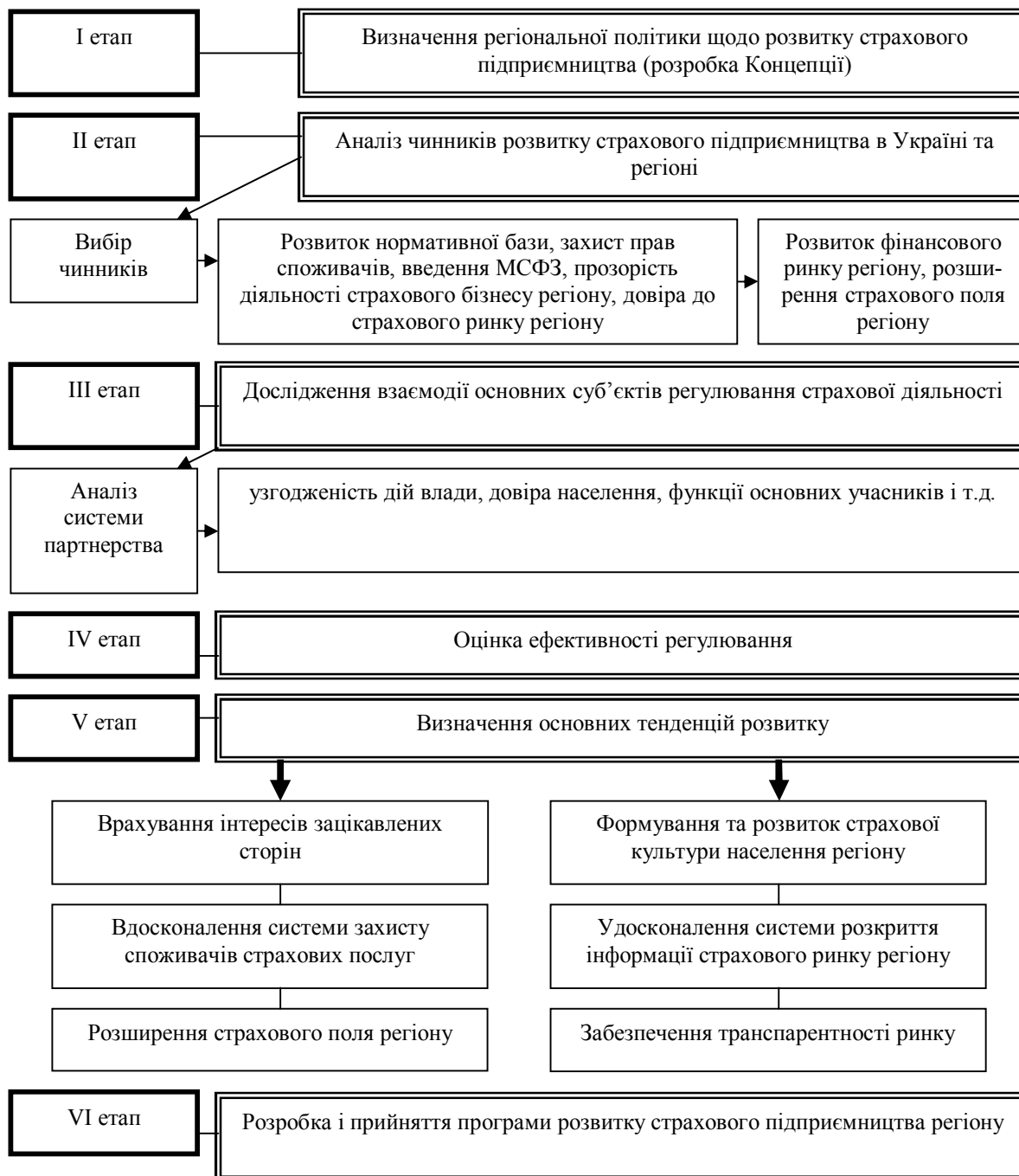

Рис. 1 Етапи формування моделі регулювання розвитку страхового підприємництва в регіоні [власна розробка автора]

П'ятий етап характеризуватиметься визначенням основних тенденцій розвитку, серед яких можна виділити головні: врахування інтересів зацікавлених сторін, удосконалення системи захисту споживачів страхових послуг, розширення страхового поля регіону, формування та розвиток страхової культури населення регіону,

удосконалення системи розкриття інформації суб'єктами страхового підприємництва регіону, забезпечення транспарентності ринку.

Прикінцевим, шостим, етапом є розробка та затвердження програми розвитку страхового підприємництва регіону як базового документа, що ляже

в основу стратегічного розвитку цієї сфери економічних відносин у регіоні.

Важливе місце при формуванні регіональної політики щодо розвитку страхового підприємництва повинно бути відведене розробці Концепції розвитку й підтримки страхування в регіоні. Її розробка повинна ґрунтуватися на таких засадах:

1. Концепція розвитку й підтримки страхування повинна включати ідеї, здатні об'єднати всіх зацікавлених сторін з метою використання страхування для соціально-економічного розвитку регіону, а також стратегію розвитку страхового ринку регіону й формування системи правил узгодження дій усіх зацікавлених сторін у регіоні.

2. Регіональна Концепція не повинна суперечити Концепції розвитку страхування в Україні та базовому страховому законодавству.

3. Концепція повинна відображати основні невідкладні заходи для розвитку страхового підприємництва в регіоні, основні цілі, завдання й напрямки розвитку страхування, очікувані результати реалізації положень Концепції.

З урахуванням викладеного вище, у змісті Концепції розвитку й підтримки страхового підприємництва Закарпатської області повинні бути враховані такі положення:

- тенденції розвитку страхового ринку Закарпатської області за період 2010-2012 рр. характеризуються зростанням обсягів страхових внесків у порівнянні з кризовим 2008 роком.

Серед пріоритетних видів страхування, необхідність розвитку яких повинна бути позначена в Концепції, виокремлюються ті, які є соціально значимими для регіону.

- присутність лише однієї регіональної компанії та збільшення числа іногородніх страхових компаній за попередні роки веде до необхідності розробки стимулюючих заходів щодо розвитку регіональних компаній при одночасному вільному доступі іногородніх страхових компаній, тобто забезпеченні конкурентноздатності страхового підприємництва регіону.

Відтак, у Концепції повинна бути позначена необхідність установлення вимог до іногородніх страхових компаній з метою захисту економічних інтересів регіональних органів влади, пов'язаних із забезпеченням соціально-економічної стабільності в регіоні.

- страхові компанії виступають у ролі основних інвесторів в економіку регіону, отже, ще одним положенням Концепції повинно бути положення про співробітництво регіональних органів влади й страхових компаній, що функціонують на території області.

- у рамках підвищення страхової культури страхувальників у Концепції повинні бути відображені основні напрямки із забезпечення інформаційної відкритості страхових компаній щодо їхньої надійності і фінансової стабільності у доступній для страхувальників формі.

- у зв'язку з цим, актуальним є положення про необхідність розробки й упровадження критеріїв відбору страхових компаній до участі в конкурсах, які

проводяться органами влади з видів страхування що передбачають використання бюджетних коштів.

- з метою створення ефективної системи страхового захисту повинно бути відзначено положення про розвиток інфраструктури страхового ринку (агенти, брокери, страхові та фінансові консультанти, аудитори й ін.).

Заходи щодо організаційно-методичного забезпечення розробки й практичного втілення основних положень Концепції повинні проводитися у два етапи:

1. Ініціювання, розробка й затвердження Концепції;

2. Реалізація заходів у рамках Концепції.

На першому етапі функції розробки і затвердження Концепції можуть бути покладені на Управління економіки при ОДА в Закарпатській області при сприянні інституційних органів (наприклад, Громадської Ради при ОДА тощо).

Реалізація основних ідей Концепції може бути здійснена шляхом розробки й прийняття регіональної програми розвитку й підтримки страхового ринку Закарпатської області. Об'єктивна необхідність розробки й прийняття такої програми виникла у зв'язку з низькою ефективністю функціонування механізму регулювання страхового ринку Закарпатської області (другий розділ дисертації) і низьким рівнем охоплення страхового поля регіону. Програма може бути розроблена на 5 років (на 2012-2017 роки) з щорічним її переглядом та забезпеченням відповідності до мінливих умов зовнішнього середовища.

Враховуючи існуючу нормативно-правову базу загальнодержавного та регіонального рівнів, а також практику розробки регіональних програм інших регіонів України, виділяємо основні блоки програми, відображені на рис. 2.

Для чіткішого розуміння важливості існування такої програми слід охарактеризувати кожний її структурний елемент.

1. *Основні цілі, завдання програми.* Ціль програми – створення необхідних умов для розвитку страхового підприємництва та страхового ринку регіону й ефективного функціонування останнього. Завданнями програми можуть бути: формування нормативно-правової бази розвитку регіонального страхового ринку; узгодження дій органів державної влади всіх рівнів у питаннях розвитку страхового ринку; захист регіонального страхового ринку від діяльності несумлінних страхових підприємств; удосконалення системи інформаційного забезпечення діяльності страхових компаній; підвищення страхової культури страхувальників.

2. *Система основних заходів, передбачених програмою.* Програма передбачає: систему цільових заходів, яка містить заходи, спрямовані на збільшення страхового поля регіону, заходи, пов'язані з розвитком інфраструктури страхового ринку за рахунок створення регіональної саморегулювальної організації страховиків, що діють у Закарпатті, а також консультативного центра з метою підвищення страхової культури страхувальників.

На сьогоднішній день у сучасних умовах функціонування страхового ринку регіону ефективний його розвиток неможливий без державної підтримки.

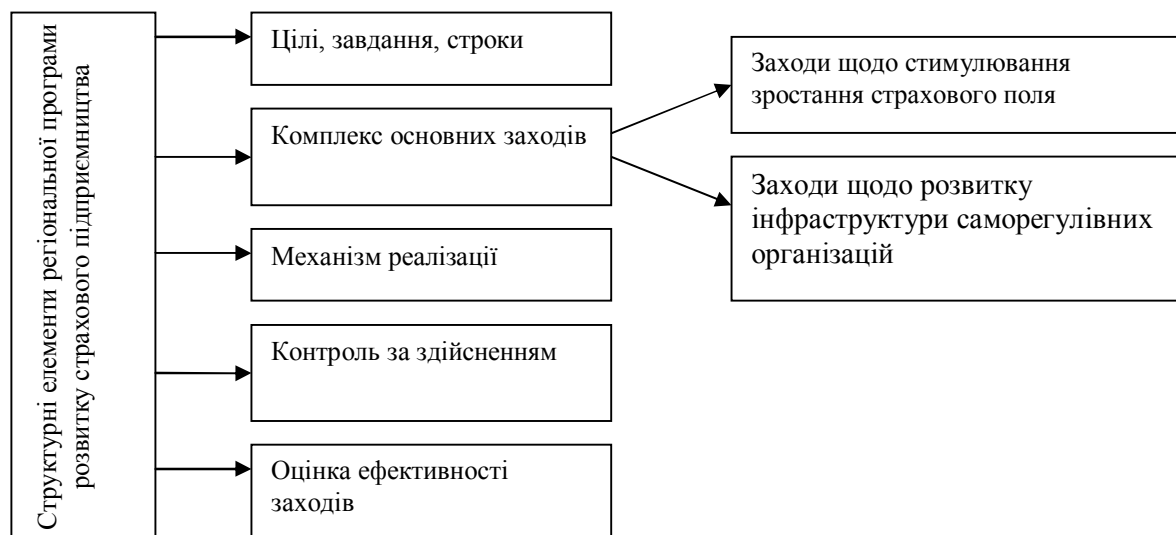

Рис. 2 Структурні елементи регіональної програми розвитку страхового підприємництва
[власна розробка автора]

Регіональні органи влади повинні використати широкий комплекс заходів, серед яких домінують є стимулюючі заходи для розширення страхового поля. Це може здійснюватися двома способами. У першому випадку йдеться про збільшення страхової суми за наявними договорами страхування, у другому випадку передбачається страхування об'єктів, що беруться на страхування вперше. Крім того, для цього використовуються як фінансові, так і нефінансові методи.

До фінансових заходів стимулювання розширення страхового поля на регіональному рівні можна віднести:

- компенсацію частини страхового внеску страхувальникам, що здійснюють страхування ризиків (особливо сільськогосподарських), за рахунок коштів обласного бюджету;

- зниження розміру страхового тарифу за допомогою компенсації частини витрат страхових компаній при укладанні договорів зі страхування соціально важливих ризиків.

Вважаємо за доцільне передбачення можливості надання субсидій суб'єктам малого підприємництва, які здійснюють реалізацію інвестиційних проектів у пріоритетних напрямках, а також надання субсидій з коштів обласного бюджету сільськогосподарським виробникам у розмірі 25% на сплату частини страхового внеску за договорами страхування врожаю сільськогосподарських культур. Так, компенсація в розмірі 50% може надаватися суб'єктам малого підприємництва з таких видів страхування, як: страхування заставного майна (іпотеки), страхування фінансових ризиків на випадок невиконання (неналежного виконання) договірних зобов'язань, страхування життя (для індивідуальних підприємців), ін.

Такі заходи приведуть до швидкого зростання зацікавленості у страхуванні та збільшення кількості страхових угод у короткостроковій перспективі. Проте, незважаючи на миттєвий результат таких заходів, вони мають істотний недолік, що пов'язаний з прямою залежністю між обсягом охоплення страхового поля по таким суб'єктам й обсягом коштів у регіональному

бюджеті на ці цілі. Як тільки фінансування на компенсацію частини страхових премій буде обмежено, різко скоротиться число договорів страхування або їх взагалі не буде. Незважаючи на наявність такого істотного недоліку, перевагою є, з однієї сторони, часткове скорочення незапланованих витрат з обласного бюджету, а з іншого боку – підвищення рівня страхової культури страхувальників.

Більш перспективним є застосування нефінансових методів, які потребують, з одного боку, більших витрат і координації роботи різних структур, але з іншого – здатні забезпечити результативність у середньостроковому періоді (ці заходи доцільно виділити в окремий комплекс).

3. *Механізм реалізації програми.* В економічній науці механізм розглядається найчастіше як сукупність методів і засобів впливу на економічні процеси, їх регулювання. Виходячи з такого трактування, механізм реалізації програми можна представити у вигляді рис. 3.

Слід зауважити, що ключову роль у системному забезпеченні регулювання розвитку страхового підприємництва відіграє ОДА Закарпатської області. Для досягнення цього ОДА в Закарпатській області:

- приймає в межах своєї компетенції, нормативно-правові й організаційно-розпорядничі документи необхідні для реалізації основних заходів програми;

- подає на затвердження Закарпатській обласній раді програму розвитку страхового ринку регіону та зміни до неї;

- разом з Громадською Радою при ОДА й ЗМІ організує роз'яснювальну роботу серед господарюючих суб'єктів і населення про доцільність страхового захисту;

- разом з Громадською Радою при ОДА організує створення інформаційно-аналітичного центра, консультативного центра, рейтингового агентства;

- розподіляє виділені з регіонального бюджету кошти на компенсацію страхових внесків страхувальників зі соціально значимих видів страхування.

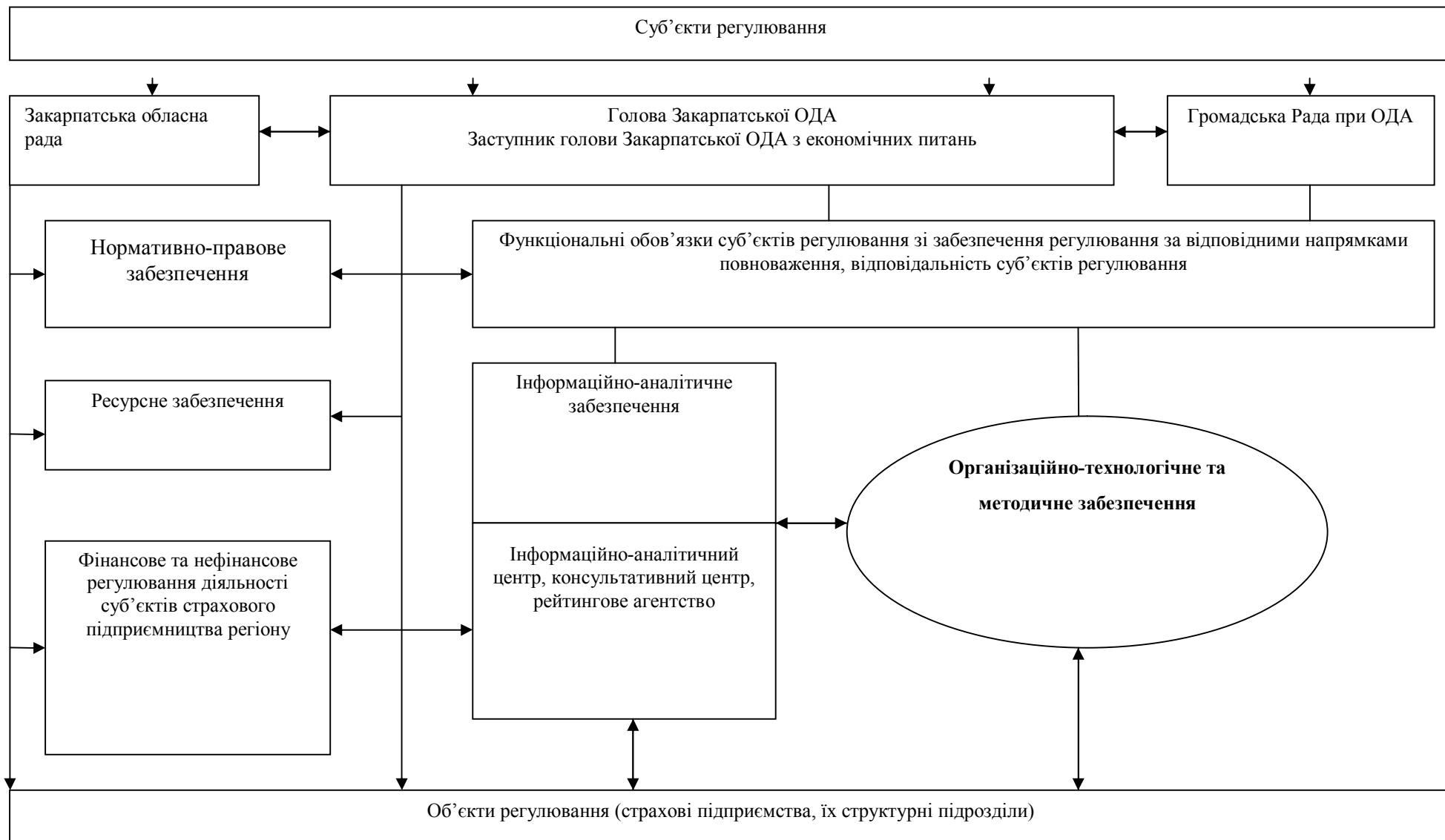

Рис. 3 Механізм реалізації Програми розвитку та підтримки страхового підприємництва Закарпатської області [4, С. 202]

Існуючі проблеми розробки й реалізації регіональних програм, викликані відсутністю цільових структур, які повинні не тільки розробляти програми, але координувати й супроводжувати їхню реалізацію, що у свою чергу вимагає інституціональних перетворень. Так, інформаційно-аналітичне забезпечення процесу регулювання страхового ринку повинно бути покладене на спеціалізовані організації, здатні не тільки виявляти й визначати джерела інформації, формувати бази даних, але й здійснювати роботу з удосконалення й оптимізації напрямків розвитку страхового ринку регіону. Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення доцільно передбачити при розробці механізму реалізації програми.

Такими організаціями можуть виступати інформаційно-аналітичний центр, регіональна саморегулювальна організація страховиків і рейтингові агентства, ефективність діяльності яких можлива тільки у випадку визнання результатів їхньої роботи всіма зацікавленими особами: регіональними органами управління, страховиками й страхувальниками.

Основною діяльністю інформаційно-аналітичного центру повинна стати оцінка страхового ринку й страхових компаній. У першому випадку система показників характеризується більш масштабними показниками, такими як структура страхового ринку за певними напрямками, темпи росту страхових премій і виплат тощо. Водночас для страхової компанії ці показники включають, крім кількісних характеристик, ще і якісні, що дозволяють оцінити як фінансовий стан і платоспроможність, так і ділову й інвестиційну привабливість.

Завдання визначення системи показників ускладнені відсутністю методик, що дозволяють дати комплексну й одночасно різнобічну оцінку. Крім того, з метою досягнення максимальної ефективності потрібен спеціалізований інститут, здатний проводити такі розрахунки, а найголовніше - необхідно прийняти ряд нормативних документів, що сприятимуть реалізації цього методу регулювання.

Збором й обробкою статистичної інформації, кон'юнктурних й експертних оцінок страхового ринку в нашій країні займається досить велика кількість державних і недержавних органів, комерційних організацій, соціологічних служб, кожна з яких, переслідуючи власні цілі, будує систему збору даних і надалі препарує інформацію.

Існуючу сукупність показників страхового ринку можна розділити на дві складові:

1. Показники, представлені державними органами: Державною податковою службою України, Нацкомфінпослуг України, НКЦПФР України.

2. Показники, представлені інформаційними центрами при спілках й об'єднаннях страхових підприємств чи інших учасників страхового ринку.

У першому випадку інформація має офіційний характер, крім того, відрізняється масштабністю охоплення матеріалу від окремого регіону до країни в цілому. Однак перелік показників є обмеженим і містить кількісні характеристики, а це не відповідає вимогам, що ставляться з боку страхувальників й інших зацікавлених осіб. З метою ліквідації цього недоліку практично всі саморегулювальні організації розробили й впровадили збір інформації, що дозволяє оцінити діяльність компаній на

основі якісних характеристик їхньої діяльності. Так, ЛСОУ та УФУ розробили і розмістили на своїх сайтах дані, які дають інформацію про діяльність страхових компаній за відповідний період часу на основі добровільно наданих ними інформаційних показників. Такого роду інформація може виявитися корисною для будь-яких зацікавлених осіб, але її недоліком є те, що вона не має стовідсоткового охоплення компаній, які працюють на території всієї країни. Крім того, немає достовірних даних про розвиток страхових ринків регіонів, за винятком розміщених у журналі Insurance Top, що містить рейтинги страхових компаній. Тобто надана інформація недостатня для об'єктивної оцінки страхового ринку України й окремого регіону, у тому числі Закарпатської області. Крім того, огляд ринку страхових послуг містить такі характеристики, як число регіональних страхових компаній і філій іногородніх; величина зібраних страхових премій і страхових виплат з видів страхування [6], тобто ці матеріали за обсягом інформації незначно перевищують рівень показників, що надаються в узагальненому вигляді Нацкомфінпослуг.

З урахуванням існуючої практики аналізу страхового ринку регіону, на наш погляд, доцільним стає дослідження його на основі показників, що є індикаторами його стану й розвитку, представленими в трьох блоках: перший блок повинен включати кількісні характеристики; другий блок – показники нестандартної класифікації страхової діяльності; у третьому блоці повинні бути представлені аналітичні характеристики регіонального страхового портфеля.

Необхідність показників першого блоку обумовлена тим, що ці показники мають офіційний характер, крім того, представляються державним органом, що спеціалізується на зборі інформації й має відповідні затверджені методики збору й узагальнення інформації.

При формуванні переліку показників другого блоку доцільно звернутися до практики нестандартної класифікації страхової діяльності, на прикладі країн ЄС (практику співставлення Української методики з європейською здійснено Гаманковою О.О.) [2, С.188]. Однак можливість розрахунку таких показників жадає додаткової інформації від страхових компаній і, як наслідок, організаційних і методичних перетворень на рівні інфраструктури страхового ринку регіону. Доцільність таких перетворень проявляється в можливості оцінити страховий ринок з погляду співвідношення класичного й некласичного страхування (під некласичним страхуванням розуміють операції з «легалізації» грошових потоків й «оптимізації» оподаткування організації на основі інструментів страхування), а також конкурентноздатності страхового ринку й рівня монополізації страхової діяльності.

Третій блок показників розвитку страхового ринку регіону базується не на кількісних характеристиках, а на аналітичних даних в цілому по страховому ринку. Важливість цієї складової при формуванні системи індикаторів страхового ринку регіону обумовлена тим, що вона дозволяє оцінити страховий ринок за типом і видом страхового портфеля. Вважається, що більший інтерес викликає характеристика страхового ринку регіону в сполученні виду й типу страхового портфеля, що у свою чергу відображає стратегію розвитку страхового ринку

залежно від поставленої мети. Таким чином, третій блок індикаторів страхового ринку включає аналітичні характеристики, на відміну від першого й другого блоку, в основу яких покладені статистичні дані.

Страховий ринок регіону являє собою свого роду сукупність страхових ринків муніципальних утворень і, отже, показники, що характеризують розвиток місцевого страхового ринку, ідентичні регіональним. До них слід віднести суму валових премій, виплат, рівень виплат, кількість укладених договорів, страховий портфель (території). Такого роду аналіз здійснено Закарпатськими науковцями на рівні районів Закарпаття [5].

Індикаторами діяльності страхової компанії є показники страхової діяльності, фінансової стабільності й платоспроможності, інвестиційної діяльності й показники корпоративного управління та кон'юнктурної характеристики, а система індикаторів діяльності страхової компанії включає економічні, фінансові та управлінські блоки показників. Вибір показників кожного блоку є складним завданням в умовах відсутності єдиних методик оцінки й багато в чому залежить від особливостей функціонування страхових компаній на окремій території, а також від існуючого досвіду здійснення оцінки. На даний час показники фінансового стану страхових підприємств та їх філій, розташованих у Закарпатській області (фінансовий блок) у такому розрізі не є доступними і не публікуються, а дослідження в цьому напрямку не проводяться на належному рівні. У зв'язку з цим нарізла необхідність на основі існуючого різноманіття підходів до оцінки фінансового стану страхових компаній на рівні суб'єктів регулювання ухвалити рішення щодо розробки рекомендацій та методики такої оцінки. При цьому повинні бути враховані дослідження, проведені фахівцями в цій сфері [4, 5].

Для успішної реалізації програми розвитку й підтримки страхового підприємництва Закарпатської області необхідно забезпечити її фінансування. Фінансування програмних заходів може здійснюватися за рахунок коштів регіонального бюджету, коштів страхових компаній і господарюючих суб'єктів, що здійснюють свою діяльність на території Закарпатської області.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилевич В. Д. Страхова справа / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – 4-е вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2005. – 351 с.
2. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О.О. Гаманкова. – К.: КНЕУ, 2009. – 283 с.
3. Залетов О. Страховий ринок в умовах кризи економіки: один шаг вперед и два назад / О. Залетов // Insurance Top. - №1(29). – 2010. – С. 6-15.
4. Пойда-Носик Н.Н. Регулювання та безпека розвитку страхового підприємництва регіону [Текст]: монографія / Н.Н. Пойда-Носик, Р.Й. Бачо, М.В. Тимчак – Ужгород: Мистецька Лінія, 2012. – 242 с.
5. Пойда-Носик Н.Н. Страхове підприємництво регіону: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія / Н.Н. Пойда-Носик, Р.Й. Бачо. – Ужгород: Мистецька Лінія, 2010. – 232 с.
6. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України «Про затвердження Порядку складання звітних даних страховиків» від 3 лютого 2004 року №39 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0517-04>
7. Страхування: теорія та практика: Навчальний посібник / За загальною редакцією д.е.н., проф. Н.М. Внукової. – 2-ге видання, перероблене та доповнене. – Харків: Бурун Книга, 2009. – 656 с.
8. Фурман В.М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: монографія / В.М. Фурман. – К.: КНЕУ, 2005. – 342 с.

Одержано 14.03.2014 р.

За рахунок коштів обласного бюджету може проводитися компенсація частини страхових внесків суб'єктів малого підприємництва, пропаганда соціально значимих видів страхування, часткове фінансування організації інформаційно-аналітичного й консультативного центру.

За рахунок коштів страхових компаній здійснюється створення рейтингового агентства й публікація рейтингів.

5. *Контроль за здійсненням Програми.* Координаторами виконання Програми є ОДА Закарпатської області та саморегулювн організації України (ІСОУ, УФУ, АСБ). Контроль за здійсненням Програми повинна здійснювати Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України. Методичну допомогу в реалізації Програми повинна надавати Громадська Рада при ОДА Закарпатської області та науковці регіону у сфері страхування на базі вищих навчальних закладів Закарпаття.

6. *Оцінка ефективності заходів, передбачених програмою.* Ефективність таких заходів може бути досягнута за умови взаємодії всіх суб'єктів механізму регулювання регіонального страхового ринку. Взаємодія всіх суб'єктів повинна ґрунтуватися на використанні розроблених організаційно-методичних основ реалізації регіональної Програми розвитку й підтримки страхового ринку Закарпатської області. У загальному вигляді ефективність буде виявлятися в рівні підвищення охоплення страхового поля регіону.

ВИСНОВКИ

Таким чином, у механізмі регулювання діяльності суб'єктів регіонального страхового ринку значне місце повинні займати нефінансові методи інституціонального перетворення страхового підприємництва регіону з метою підвищення його ефективності, що виражається в забезпеченні соціально-економічної стабільності в регіоні на основі використання методів страхового захисту. Ці методи дозволяють одержати хоча й відстрочений, але довгостроковий результат.